

فرهنگ است؛ اما بحث ما درباره تخصیص فضا نیست!

اتفاقاً بحث بر سر تخصیص فضا است؛ چون وظیفه ما این است که مطالعات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و قومیتی را انجام دهیم و نتایج مطالعات را کالبدی کنیم و تخصیص فضایی از الزامات این کار است. ما باید بگوییم که وضعیت موجود چگونه است و کمبودها چه هستند، حالا این که فرهنگ و اعتقادات مردم با این فضاها چه ارتباطی دارد، وظیفه ما نیست! سازمان‌هایی مثل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و اداره کل اوقاف در تحقق این اهداف دخیل هستند.

آیا طرح جامع دارای روح اجتماعی نیست؟ روحی که در زندگی آینده اجتماع تسری پیدا کند؟ آیا کالبدی که از آن سخن گفتید نیاز به ارزش‌بایی تأثیرات بلند مدت ندارد؟

حتماً هست، ولی تأثیری که شما از آن سخن می‌گویید یک تأثیر جامع است که بخشی از آن در حیطه‌ی کاری ماست. ما مکلفیم مکان‌های مذهبی و فرهنگی را طوری مکان‌بایی کنیم و توسعه دهیم که بتوانیم تأثیرش را در افق آینده یا در طرح جامع ببینیم.

ما در مورد برنامه‌ریزی شهری صحبت می‌کنیم!

ما در برنامه‌ریزی شهری با عدد و رقم، کالبد و ضوابط مواجه هستیم.

آیا سیمایی که برای یک شهر ایجاد می‌شود در فرهنگ و آینده فرهنگی آن شهر تأثیر ندارد؟

قطعاً تأثیر دارد. وقتی یک مسافر یا گردشگر وارد یک منطقه می‌شود، در نگاه اول بر اساس سیما و منظر آن منطقه است که قضاوت می‌کند. زمانی این قضاوت صحیح خواهد بود که ما به یک سیما و منظر درست رسیده باشیم تا بتواند تأثیر فرهنگی خودش را بگذارد. در سال ۸۷ شورای عالی شهرسازی مصوبه‌ای داشت که کمیته‌ی ارتقای سیما و منظر شهرهای کشور فعال شود. مصوبه مفصلی که به کل کشور ابلاغ شد؛ به شهرداری‌ها، فرمانداری‌ها و ... برای تحقق این مصوبه اصلاً وزارت راه یا وزارت مسکن و شهرسازی به تنهایی توان لازم برای این کار را ندارند. در آن مصوبه آمده است که راه و شهرسازی، مسکن و شهرسازی، شهرداری‌ها، استانداری‌ها، میراث فرهنگی، ادارات کل ارشاد اسلامی و ... با هم جمع شوند و در ارتباط با ضوابط مربوط به سیما و منظر شهرها تصمیم بگیرند.

توجه به رشد شهرنشینی و ساختمان‌سازی بیشتر از توجه به سیما و منظر شهری بوده است. اما با این وجود، در ساختمان‌هایی که اکنون ساخته می‌شوند این مسایل نسبت به گذشته بیشتر رعایت می‌شود. ما هنوز نتوانسته‌ایم به اجماع برسیم در این که وقتی یک پروانه ساختمانی صادر می‌شود، همان‌طور که ساختمان باید سازه‌اش فنی و مهندسی باشد، در بخش معماری نیز قواعدی را رعایت کند. ما باید بتوانیم در پروانه و پایان کار ساختمان دخالت کنیم تا اگر نمایی که

تصویب یاردمی کند. پایان سال ۹۰، این طرح در شورای برنامه‌ریزی استان مطرح شد. اما به دلیل مباحثی که با محدوده شهرستان طبقه و شاندیز داشت، طرح جامع مشهد بلا تکلیف ماند و تا امروز هنوز طرح جامع مشهد به تصویب نرسیده است.

در جلسه کارشناسی، یکی از مشاوران طرح جامع گفته است: "مبنای طراحی و برنامه‌ریزی در طرح جامع مشهد آرای یک دانشمند آلمانی بوده است" این موضوع را تایید می‌کنید؟

ما باید بگوییم که وضعیت موجود چگونه است و کمبودها چه هستند، حالا این که فرهنگ و اعتقادات مردم با این فضاها چه ارتباطی دارد، وظیفه ما نیست!

در پروانه گفتیم ساخته نشد، به او پایان کار ندهیم یا بتوانیم از طریق کمیسیون ماده ۱۰۰ که تخلفات ساختمانی را پیگیری می‌کند، ماجراراپیگیری کنیم.

این موضوع به چه چیزی نیاز دارد؟ نیاز به قانونی که شورای شهر آن را تصویب کند؟

الحمد... شورای شهر مشهد حساسیت موضوع را درک کرد، مصوباتی داشت و به شهرداری‌ها نیز ابلاغ کرد که اثر خود را گذاشته است. مثلاً به مشاورانی که طرح جامع تفصیلی را تهیه می‌کنند تکلیف کردیم که حتماً در طراحی هاتان محوریت امور با مسجد باشد. مسجد باید به عنوان یک نماد ایرانی، اسلامی، از چند حیث متناسب باشد: مکان،

آنچه اتفاق می‌افتد گاه طبق طرح جامع و تفصیلی نیست. ما اصلاً این را نمی‌گوییم که تمام ساخت و سازهای تجاری و اقامتی بر اساس طرح جامع است. ما نامه‌های متعددی به مراجع مختلف درباره این تخلفات نوشتیم

زمانی که طرح جامع مشهد نوشته می‌شد، طرح‌هایی مثل طرح جامع زیارت که سند بالادستی خوانده می‌شود وجود نداشت؛ رابطه‌ی طرح جامع مشهد با این طرح‌ها چیست؟

حرف‌تان را اصلاح کنم؛ طرح جامع زیارت طرح بالادستی نیست! بنای طرح جامع زیارت بر ارتقای کیفیت زیارت است. جلسات متعددی تشکیل شد تا ببینیم جوه و دغدغه‌های مشترک این طرح‌ها چیست. طرح جامع زیارت به مباحث متعددی پرداخته که یکی از مباحثش به طرح جامع و تفصیلی برمی‌گردد. ارتقای کیفی زیارت،

مباحث فرهنگی، زیرساختی و قومیتی دارد که ما اصلاً به آن‌ها ورود پیدا نکردیم و دوستان ورود پیدا کردند.

خروجی این طرح قرار است به برنامه ۲۰ ساله زیارت در استان و مشخصاً در مشهد منجر شود. در خود طرح هم به این که سند بالادستی است اشاره شده، رابطه بین این طرح زیارت با طرح جامع شهر چیست؟

ما طرح جامع مشهد را سال ۸۵ آغاز کردیم و طرح زیارت سال ۸۷ ارایه شد. ما تمام مطالعاتمان را در اختیار آن‌ها قرار دادیم، از نتایج مطالعات آن‌ها استفاده کردیم و مواردی را که اختلاف نظر داشتیم در جلسات مشترک به بحث گذاشتیم. ما اختلاف نظرهایی داشته و داریم و به نقطه مشترک صدرصدی نرسیده‌ایم؛ اما در عمده مطالب با ادبیتانی واحد پیش رفته‌ایم تا بتوانیم از این مطالعات به نحو احسن استفاده کنیم.

در آمار ورود زائر به مشهد تناقضات زیاد و گاه دوبرابری وجود دارد که از دستگاه‌های مختلف اعلام می‌شود و قرار است این آمار مبنای برنامه‌ریزی‌های شهری شود. از سوی دیگر، تعداد بسیار زیادی مجموعه‌های اقامتی و تجاری ساخته شده و در حال ساخت است؛ این‌ها در طرح جامع چه جایگاهی دارند؟ به نظر می‌رسد حجم زائر آن قدر که بعضی‌ها برآورد می‌کنند نباشد، پس چرا این همه مجموعه اقامتی - تجاری که سرمایه‌های زیادی از مردم و دولت را به خود اختصاص داده، ساخته می‌شوند؟

مادر طرح‌های جامع استان، وضعیت موجود را بررسی می‌کنیم تا ببینیم جمعیت فعلی چقدر ساکن و چقدر مسافر هستند، در آینده چقدر خواهند ماست. ما بر این اساس تأثیر مسافر و زائر را بر روی همه کاربری‌ها در طرح جامع مشهد پیش‌بینی کردیم. این‌ها همه بر اساس عدد و رقم و ضابطه است. اگر همه هم‌قسم شویم که این سندرپییگری و اجرا کنیم، نه ساختمان‌های اقامتی، نه ساختمان‌های تجاری و نه فضای سبز اضافه خواهند بود؛ چون برنامه‌ریزی شده و پیش‌بینی شده هستند. ولی آنچه اتفاق می‌افتد گاه طبق طرح جامع و تفصیلی نیست. ما اصلاً این را نمی‌گوییم که تمام ساخت و سازهای تجاری و اقامتی بر اساس طرح جامع است. ما نامه‌های متعددی به مراجع مختلف درباره این تخلفات نوشتیم، به دو دلیل؛ ۱. خلاف طرح جامع هستند